

Απόφαση στήριξης των αγωγών κατά των πρακτικών καρτέλ

Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 6ης Ιουνίου 2013 (*)

«Ανταγωνισμός – Πρόσβαση στον φάκελο – Ένδικη διαδικασία σχετική με την επιβολή προστίμων για παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ – Τρίτες επιχειρήσεις οι οποίες προτίθενται να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως – Εθνική ρύθμιση η οποία εξαρτά την πρόσβαση στη δικογραφία από τη συναίνεση όλων των διαδίκων – Αρχή της αποτελεσματικότητας»
Στην υπόθεση C-536/11, με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Wien (Αυστρία) με απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Οκτωβρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Bundswettbewerbsbehörde

κατά

Donau Chemie AG,

Donauchem GmbH,

DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG,

Brenntag Austria Holding GmbH,

Brenntag CEE GmbH,

ASK Chemicals GmbH, πρώην Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH,

ASK Chemicals Austria GmbH, πρώην Ashland Südchemie Hantos GmbH,

παρισταμένων των:

Bundeskartellanwalt,

Verband Druck & Medientechnik,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα), συγκείμενο από τους A. Tizzano (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan και M. Berger, δικαστές, γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως, έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Οκτωβρίου 2012, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Bundeswettbewerbsbehörde, εκπροσωπούμενη από τον T. Thanner και τη N. Harsdorf Enderndorf,
- οι Donau Chemie AG και Donauchem GmbH, εκπροσωπούμενες από τους S. Polster και C. Mayer, Rechtsanwälte,
- η DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG, εκπροσωπούμενη από την C. Hummer, Rechtsanwältin,
- η Brenntag CEE GmbH, εκπροσωπούμενη από τον A. Reidlinger, Rechtsanwalt,

- οι ASK Chemicals GmbH, πρώην Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH, και ASK Chemicals Austria GmbH, πρώην Ashland Südchemie Hantos GmbH, εκπροσωπούμενες από τον F. Urlesberger, Rechtsanwalt,
- η Verband Druck & Medientechnik, εκπροσωπούμενη από τον T. Richter, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Materne και J.-C. Halleux,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Wiedmann και τον T. Henze,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη S. Centeno Huerta,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Gstalter,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον M. Santoro, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. Αντωνιάδη και τον P. Van Nuffel,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους M. Schneider και X. Lewis, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Φεβρουαρίου 2013, εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των αρχών της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας σε σχέση με τους κανόνες της αυστριακής έννομης τάξεως που εφαρμόζονται επί αγωγών αποζημιώσεως λόγω παραβιάσεως του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας που κινήθηκε ενώπιον του Oberlandesgericht Wien ως Kartellgericht (αρμοδίου για υποθέσεις συμπράξεων δικαστηρίου) και έχει ως αντικείμενο αίτημα της Verband Druck & Medientechnik (στο εξής: VDMT), μιας ένωσης επιχειρήσεων, για πρόσβαση στα έγγραφα της δίκης μεταξύ της Bundeswettbewerbsbehörde (ομοσπονδιακής αρχής ανταγωνισμού, στο εξής: BWB) και των Donau Chemie AG, Donauchem GmbH, DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG, Brenntag Austria Holding GmbH, Brenntag CEE GmbH, ASK Chemicals GmbH, πρώην Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH, και ASK Chemicals Austria GmbH, πρώην Ashland Südchemie Hantos GmbH (στο εξής, καλουμένων από κοινού: Donau Chemie κ.λπ.), η οποία είχε περατωθεί με την έκδοση οριστικής απόφασης του Oberlandesgericht Wien για την επιβολή στις ως άνω εταιρίες προστίμου λόγω της συμμετοχής τους σε σύμπραξη αντίθετη προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 39, παράγραφος 2, του νόμου του 2005 περί συμπράξεων (Kartellgesetz 2005, στο εξής: KartG) έχει ως εξής:

«Η πρόσβαση τρίτων, μη μετεχόντων στη διαδικασία, στα έγγραφα του Kartellgericht επιτρέπεται μόνον αν συναινέσουν οι διάδικοι.»

4 Το άρθρο 219, παράγραφος 2, του αυστριακού κώδικα πολιτικής δικονομίας (Zivilprozessordnung, στο εξής: ZPO) ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Οι διάδικοι έχουν πρόσβαση και μπορούν να ζητήσουν, έναντι πληρωμής, αντίγραφα και αποσπάσματα από τον σχετικό με την υπόθεσή τους φάκελο (δικογραφία) που τηρείται στο Kartellgericht, με εξαίρεση τα σχέδια αποφάσεων και διατάξεων, τα πρακτικά των διασκέψεων και των ψηφοφοριών του δικαστηρίου αυτού και τα έγγραφα τα οποία αφορούν την επιβολή πειθαρχικών μέτρων.

2. Με τη συναίνεση αμφοτέρων των διαδίκων, οι τρίτοι μπορούν να ζητήσουν πρόσβαση στη δικογραφία κατά τον ίδιο τρόπο και να λάβουν αντίγραφα και αποσπάσματα των οικείων εγγράφων με δικά τους έξοδα, εφόσον δεν θίγεται δικαιολογημένο υπέρτερο συμφέρον δημόσιας ή ιδιωτικής φύσεως κατά την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του νόμου του 2000 περί προστασίας των δεδομένων [Datenschutzgesetz 2000]. Ελλείψει συναινέσεως, η πρόσβαση και η δημιουργία αντιγράφων επιτρέπεται μόνον αν ο τρίτος αποδείξει την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος.
[...]

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

5 Με διάταξη της 26ης Μαρτίου 2010 το Oberlandesgericht Wien επέβαλε στις Donau Chemie κ.λπ. πρόστιμα συνολικού ύψους 1,5 εκατομμυρίου ευρώ για παράβαση, μεταξύ άλλων, του άρθρου 101 ΣΛΕΕ στον τομέα της χονδρικής πωλήσεως χημικών εκτυπώσεως. Με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2010 το Oberster Gerichtshof επικύρωσε, κατ' έφεση, τη διάταξη του Oberlandesgericht Wien, η οποία απέκτησε έτσι ισχύ δεδικασμένου.

6 Η VDMT ιδρύθηκε για να προστατεύει τα συμφέροντα των μελών της, μεταξύ των οποίων καταλέγονται και επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες στον τομέα της εκτυπώσεως. Στις 3 Ιουλίου 2011 ζήτησε, σύμφωνα με το άρθρο 219, παράγραφος 2, του ΖΡΟ, από το Oberlandesgericht Wien να της επιτρέψει την πρόσβαση στον φάκελο της δίκης μεταξύ της BWB και των Donau Chemie κ.λπ. Σκοπός της VDMT ήταν να συγκεντρώσει στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσδιορίσει, ειδικότερα, το είδος και το ύψος της ζημίας που τυχόν υπέστησαν τα μέλη της από τις παραβάσεις των Donau Chemie κ.λπ., καθώς και να εκτιμήσει αν ήταν σκόπιμο να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως κατά των εν λόγω επιχειρήσεων.

7 Στηριζόμενοι στο άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG, όλοι οι διάδικοι της δίκης μεταξύ της BWB και των Donau Chemie κ.λπ. αρνήθηκαν κατ' ουσία να δώσουν τη συναίνεσή τους ώστε να επιτραπεί στη VDMT η πρόσβαση στη δικογραφία.

8 Το Oberlandesgericht Wien επισημαίνει συναφώς ότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG δεν παρέχει, αντιθέτως προς τα όσα προβλέπει το άρθρο 219, παράγραφος 2, του ΖΡΟ, στον δικαστή την ευχέρεια να επιτρέψει, ελλείψει συναινέσεως των διαδίκων, την πρόσβαση στη δικογραφία σε υποθέσεις ανταγωνισμού, ακόμη και στην περίπτωση που ο αιτών μπορεί βασίμως να προβάλει την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος. Με άλλα λόγια, κατά το αιτούν δικαστήριο, στο αυστριακό σύστημα ο νομοθέτης έχει ο ίδιος προχωρήσει ήδη στη στάθμιση, αφενός, του γενικού συμφέροντος που σχετίζεται με την αποστολή της ομοσπονδιακής αρχής ανταγωνισμού να συλλέγει πληροφορίες και να αποκαλύπτει παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού και, αφετέρου, του συμφέροντος των τρίτων να τους παρέχεται πρόσβαση στις δικογραφίες με σκοπό τη διευκόλυνση της

ασκήσεως αγωγών αποζημιώσεως. Στο πλαίσιο της εν λόγω σταθμίσεως αναγνωρίστηκε απόλυτη προτεραιότητα στο πρώτο από τα δύο αυτά συμφέροντα, εις βάρος του δευτέρου. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, έστω και αν ένας μόνον από τους διαδίκους αρνείται να συναινέσει, ο δικαστής, καθόσον δεν είναι εξουσιοδοτημένος να σταθμίσει τα συμφέροντα που διακυβεύονται, δεσμεύεται να μην επιτρέψει γενικώς σε τρίτους την πρόσβαση στα έγγραφα της δίκης.

9 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει πάντως ότι από την απόφαση της 14ης Ιουνίου 2011, C-360/09, Pfeiderer (Συλλογή 2011, σ. I-5161) προκύπτει ότι οι διατάξεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης δεν αποκλείουν τη δυνατότητα τρίτου να αποκτήσει πρόσβαση σε έγγραφα προγράμματος επιείκειας στο οποίο έχει υπαχθεί ο αυτουργός παραβάσεως των διατάξεων αυτών. Συγκεκριμένα, ελλείπει σχετικής δεσμευτικής ρυθμίσεως στο δίκαιο της Ένωσης, απόκειται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν και να εφαρμόζουν εθνικούς κανόνες προς ρύθμιση του δικαιώματος που έχουν οι ζημιωθέντες από σύμπραξη για πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία αφορούν προγράμματα επιείκειας.

10 Εντούτοις, το Oberlandesgericht Wien υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης, με τις σκέψεις 30 και 31 της προαναφερθείσας αποφάσεως Pfeiderer, ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας απαιτεί, αφενός, να διασφαλίζεται ότι οι εφαρμοστέοι εθνικοί κανόνες δεν έχουν διαμορφωθεί κατά τρόπο ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή για τον ζημιωθέντα την αποκατάσταση της ζημίας του και, αφετέρου, να γίνεται μια στάθμιση μεταξύ των συμφερόντων τα οποία δικαιολογούν, από τη μια πλευρά, τη δημοσιοποίηση πληροφοριών που έχει οικειοθελώς παράσχει ο αιτών υπαγωγή σε πρόγραμμα επιείκειας και, από την άλλη, την προστασία των ίδιων αυτών πληροφοριών. Εξυπακούεται δε ότι πρόκειται για μια στάθμιση που πραγματοποιείται από τα εθνικά δικαστήρια κατά περίπτωση, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου και λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων στοιχείων της κάθε υποθέσεως.

11 Το Oberlandesgericht Wien διατηρεί, κατόπιν τούτου, αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG είναι συμβατό με την ως άνω ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι η εν λόγω εθνική διάταξη ουδεμία ευχέρεια παρέχει στον δικαστή να σταθμίσει τα συμφέροντα που διακυβεύονται.

12 Επιπλέον, υπενθυμίζοντας ότι στη σκέψη 30 της προαναφερθείσας αποφάσεως Pfeiderer γίνεται μνεία στην αρχή της ισοδυναμίας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης αν, μολονότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις διαδικασίες επί συμπράξεων, ανεξαρτήτως αν στηρίζονται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου ή του δικαίου της Ένωσης, το άρθρο αυτό αντιβαίνει ούτως ή άλλως στη συγκεκριμένη αρχή, καθόσον δεν έχει εφαρμογή επί αγωγών αποζημιώσεως που ασκούνται λόγω παραβάσεως άλλων διατάξεων του αστικού ή του ποινικού δικαίου, με αποτέλεσμα οι αγωγές αυτές να διέπονται από τις ευνοϊκότερες προϋποθέσεις του άρθρου 219, παράγραφος 2, του ZPO σχετικά με την πρόσβαση στις δικογραφίες.

13 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Wien αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 14ης Ιουνίου 2011, C-360/09, Pfleiderer, εθνική ρύθμιση στον τομέα των συμπράξεων που προβλέπει ότι, για την πρόσβαση τρίτων, μη μετεχόντων στη δίκη, σε έγγραφα του αρμόδιου για θέματα ανταγωνισμού δικαστηρίου, χάριν της προετοιμασίας αγωγών αποζημιώσεως κατά των συμπραττόντων, ακόμη δε και σε διαδικασίες στις οποίες μπορούν να εφαρμοσθούν τα άρθρα 101 ΣΛΕΕ ή 102 ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με τον κανονισμό [1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1)], απαιτείται άνευ εξαιρέσεως η σύμφωνη γνώμη όλων των μετεχόντων στη δίκη, χωρίς να παρέχεται στο δικαστήριο η δυνατότητα να σταθμίσει, κατά περίπτωση, τα προστατευόμενα από το δίκαιο της Ένωσης συμφέροντα, προκειμένου να καθορίσει τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται ή αποκλείεται η πρόσβαση στα έγγραφα;

Σε περίπτωση που δοθεί αρνητική απάντηση στο πρώτο ερώτημα:

2) Προσक्रούει στο δίκαιο της Ένωσης μια τέτοια εθνική διάταξη, όταν αυτή ισχύει μεν και για τις αμιγώς εθνικές διαδικασίες στον τομέα των συμπράξεων, χωρίς να περιέχει ειδικούς κανόνες σχετικά με τα έγγραφα που έχουν προσκομισθεί από αιτούντες την υπαγωγή σε καθεστώς επιείκειας, πλην όμως οι αντίστοιχες εθνικές διατάξεις που ισχύουν για άλλου είδους διαδικασίες, και ιδίως για τις αστικές δίκες αμφισβητούμενης ή εκούσιας δικαιοδοσίας, και τις ποινικές δίκες, επιτρέπουν την πρόσβαση στα έγγραφα της δικογραφίας ακόμη και χωρίς τη συναίνεση των διαδίκων υπό την προϋπόθεση ότι ο μη μετέχων στη διαδικασία τρίτος αποδεικνύει ότι έχει συναφώς έννομο συμφέρον και δεν υπάρχουν συμφέροντα τρίτων ή δημόσιο συμφέρον που να υπερέχουν του δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση;»

Επί του παραδεκτού

14 Η Επιτροπή διατυπώνει αμφιβολίες επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, θεωρώντας ότι αυτή έχει υποθετικό χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι από τη διάταξη περί παραπομπής δεν είναι δυνατό να συναχθεί αν οι προϋποθέσεις του άρθρου 219, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του ΖΡΟ πληρούνται εν προκειμένω, ιδίως όσον αφορά την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος της VDMT για πρόσβαση στα έγγραφα της οικείας δίκης, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι οι διάδικοι δεν συναίνεσαν ώστε να επιτραπεί η πρόσβαση αυτή. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν το αιτούν δικαστήριο καταλήξει τυχόν στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του ΚατΓ είναι ασύμβατο προς το δίκαιο της Ένωσης και το αφήσει ανεφάρμοστο, δεν αποδεικνύεται εν πάση περιπτώσει ότι η VDMT έχει, βάσει της ως άνω διατάξεως του ΖΡΟ, δικαίωμα προσβάσεως στη σχετική δικογραφία.

15 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που στηρίζεται σε σαφή διάκριση των λειτουργιών των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, ο εθνικός δικαστής, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και οφείλει να αναλάβει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, είναι ο μόνος αρμόδιος να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο αν είναι αναγκαία η έκδοση

προδικαστικής αποφάσεως για να μπορέσει να εκδώσει τη δική του απόφαση όσο και αν τα ερωτήματα που θέτει στο Δικαστήριο είναι κρίσιμα. Επομένως, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί (βλ., ιδίως, απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2013, C-561/11, Fédération Cynologique Internationale, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

16 Πράγματι, το Δικαστήριο μπορεί να μην απαντήσει σε ερώτημα που έχει τεθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, η οποία ζητείται, ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν δεν διαθέτει πραγματικά και νομικά στοιχεία που του είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση Fédération Cynologique Internationale, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εν προκειμένω δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

18 Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία του φακέλου που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG αποτελεί ειδική διάταξη η οποία ρυθμίζει το ζήτημα της προσβάσεως σε δικογραφίες υποθέσεων ανταγωνισμού και ότι, ως τέτοια, αποκλείει την εφαρμογή του γενικού κανόνα του άρθρου 219, παράγραφος 2, του ZPO σε παρόμοιες διαδικασίες. Κατά συνέπεια, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το αιτούν δικαστήριο αποφανθεί, βάσει της απαντήσεως που θα δώσει το Δικαστήριο, ότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης και το αφήσει, ως εκ τούτου, ανεφάρμοστο, θα πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις του άρθρου 219, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του ZPO, περιλαμβανομένης της απαιτήσεως να αποδείξει ο τρίτος την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, εφόσον οι διάδικοι δεν έχουν συναινέσει ώστε να επιτραπεί η πρόσβαση. Εντούτοις, αν βάσει της απαντήσεως του Δικαστηρίου το αιτούν δικαστήριο καταλήξει ότι το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG είναι συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης, τότε θα αποφανθεί επί του αιτήματος της VDMT για παροχή προσβάσεως στην οικεία δικογραφία βάσει αυτής και μόνον της διατάξεως, όπερ σημαίνει ότι το άρθρο 219, παράγραφος 2, του ZPO δεν θα τύχει εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, η απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα είναι προδήλως κρίσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, οπότε η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

20 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί ότι από το δίκαιο της Ένωσης οι ιδιώτες δεν υπέχουν μόνον υποχρεώσεις, αλλά αντλούν και δικαιώματα. Τα δικαιώματα αυτά γεννώνται όχι μόνον όταν τούτο προβλέπεται ρητώς στις Συνθήκες, αλλά και λόγω σαφών υποχρεώσεων που αυτές επιβάλλουν τόσο σε ιδιώτες όσο και στα κράτη μέλη και στα θεσμικά όργανα της Ένωσης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 1991, C-6/90 και C-9/90, Francovich κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-5357, σκέψη 31, και

της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-453/99, Courage και Crehan, Συλλογή 2001, σ. I-6297, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, εφόσον το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ παράγει άμεσα αποτελέσματα στις σχέσεις μεταξύ των υποκειμένων δικαίου και συνεπάγεται δικαιώματα για τους ιδιώτες (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2006, C-295/04 έως C-298/04, Manfredi κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-6619, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), η πρακτική αποτελεσματικότητα της απαγορεύσεως την οποία προβλέπει το άρθρο αυτό θα θιγόταν αν δεν αναγνωριζόταν σε κάθε υποκείμενο δικαίου το δικαίωμα να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που του έχει προκληθεί από σύμβαση είτε πράξη ικανή να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Courage και Crehan, σκέψη 26).

22 Κατά πάγια νομολογία, απόκειται στα εθνικά δικαστήρια, τα οποία οφείλουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους να εφαρμόζουν τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των εν λόγω διατάξεων και την προστασία των δικαιωμάτων που οι διατάξεις αυτές παρέχουν στους ιδιώτες (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, 106/77, Simmenthal, Συλλογή τόμος 1978, σ. 239, σκέψη 16, και της 19ης Ιουνίου 1990, C-213/89, Factortame κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-2433, σκέψη 19, καθώς και προαναφερθείσες αποφάσεις Courage και Crehan, σκέψη 25, και Manfredi κ.λπ., σκέψη 89).

23 Έτσι, αφενός, το δικαίωμα κάθε ιδιώτη να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που του έχει προκληθεί από σύμβαση είτε πράξη ικανή να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, κατά παράβαση ιδίως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ενισχύει την αποτελεσματική λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης και αποθαρρύνει τις συχνά κεκαλυμμένες συμφωνίες ή πρακτικές οι οποίες ενδέχεται να περιορίζουν ή να νοθεύουν τον ανταγωνισμό, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο σημαντικά στη διατήρηση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσες αποφάσεις Courage και Crehan, σκέψεις 26 και 27, Manfredi κ.λπ., σκέψη 91, και Pfeleiderer, σκέψη 28).

24 Αφετέρου, το δικαίωμα αυτό συνιστά αποτελεσματική προστασία από τις επιζήμιες συνέπειες που ενδέχεται να έχει για τους ιδιώτες οποιαδήποτε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, **εφόσον παρέχει στους ζημιωθέντες από την εν λόγω παράβαση τη δυνατότητα να ζητήσουν πλήρη ανόρθωση όχι μόνον της θετικής ζημίας (damnum emergens), αλλά και του διαφυγόντος κέρδους (lucrum cessans), καθώς και την καταβολή τόκων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Manfredi κ.λπ., σκέψη 95).**

25 Ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως στο δίκαιο της Ένωσης, οι δικονομικές λεπτομέρειες των ένδικων προσφυγών οι οποίες έχουν ως σκοπό την προάσπιση των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το άμεσο αποτέλεσμα του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ρυθμίζονται από την εσωτερική έννομη τάξη του κάθε κράτους μέλους.

26 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις δικονομικές λεπτομέρειες των αγωγών αποζημιώσεως λόγω παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, απόκειται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν και να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες που θα διέπουν το δικαίωμα προσβάσεως των ζημιωθέντων από σύμπραξη σε έγγραφα σχετικά με τις εθνικές διαδικασίες οι οποίες έχουν

κινηθεί κατά της οικείας συμπράξεως (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 23).

27 Πάντως, μολονότι η θέσπιση και η εφαρμογή των σχετικών δικονομικών κανόνων εξακολουθούν να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, αυτά οφείλουν, κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας, να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, οι εφαρμοστέοι κανόνες επί των ενδίκων προσφυγών οι οποίες έχουν ως σκοπό την προάσπιση των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το άμεσο αποτέλεσμα του δικαίου της Ένωσης πρέπει να μην είναι λιγότερο ευνοϊκοί από τους αντίστοιχους κανόνες που ισχύουν για παρόμοια ένδικα βοηθήματα του εθνικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας) και να μην καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Courage και Crehan, σκέψη 29, και Manfredi κ.λπ., σκέψη 62, καθώς και απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, C-397/11, Jörs, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 29). Συναφώς, και ειδικότερα στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, οι κανόνες αυτοί δεν επιτρέπεται να θίγουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 24, και απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, C-439/08, VEBIC, Συλλογή 2010, σ. I-12471, σκέψη 57)

28 Υπό το πρίσμα των ως άνω σκέψεων πρέπει να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

Επί του πρώτου ερωτήματος

29 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, και πιο συγκεκριμένα στην αρχή της αποτελεσματικότητας, διάταξη του εσωτερικού δικαίου κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι, για να επιτραπεί η πρόσβαση σε έγγραφα του φακέλου μιας εθνικής διαδικασίας σχετικής με την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, περιλαμβανομένων των εγγράφων που έχουν παρασχεθεί στο πλαίσιο προγράμματος επιείκειας, σε τρίτους οι οποίοι δεν ήσαν διάδικοι της εν λόγω διαδικασίας και προτίθενται να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως κατά των μετεχόντων σε μια σύμπραξη, πρέπει να συναινέσουν οπωσδήποτε όλοι οι διάδικοι της ως άνω διαδικασίας, χωρίς να αναγνωρίζεται στον εθνικό δικαστή οποιαδήποτε δυνατότητα να σταθμίσει τα συμφέροντα που διακυβεύονται.

30 Έχει σημασία για την απάντηση που θα δοθεί στο ερώτημα αυτό να επισημανθεί ότι τα εθνικά δικαστήρια πρέπει απαραίτητως, στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητας των κρατών μελών να εφαρμόζουν εσωτερικούς κανόνες σχετικούς με το δικαίωμα των ζημιωθέντων από σύμπραξη για πρόσβαση στα έγγραφα εθνικών διαδικασιών που αφορούν την οικεία σύμπραξη, να σταθμίζουν τα συμφέροντα τα οποία δικαιολογούν, αφενός, τη δημοσιοποίηση και, αφετέρου, την προστασία των πληροφοριών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 30).

31 Η αναγκαιότητα της σταθμίσεως αυτής έγκειται στο γεγονός ότι, ιδίως στον τομέα του ανταγωνισμού, κάθε αυστηρός κανόνας, είτε προς την κατεύθυνση της απόλυτης απαγορεύσεως της προσβάσεως σε τέτοια έγγραφα είτε προς την κατεύθυνση της γενικευμένης προσβάσεως σε αυτά, είναι πιθανό να θίξει στην πράξη τόσο την εφαρμογή, μεταξύ άλλων, του άρθρου 101 ΣΛΕΕ όσο και τα δικαιώματα τα οποία αντλούν οι ιδιώτες από τη συγκεκριμένη διάταξη.

32 Πράγματι, όσον αφορά το πρώτο ενδεχόμενο, ενός κανόνα ο οποίος θα απέκλειε την πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο διαδικασίας επί υποθέσεως ανταγωνισμού, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι παρόμοιος κανόνας θα μπορούσε να καταστήσει πρακτικώς αδύνατη ή, τουλάχιστον, υπερβολικά δυσχερή την προστασία του δικαιώματος που έχουν οι ζημιωθέντες από παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ να ζητήσουν αποζημίωση. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο στην περίπτωση που η πρόσβαση στα έγγραφα του φακέλου της διαδικασίας ενώπιον της αρμόδιας εθνικής αρχής ανταγωνισμού αποτελεί το μοναδικό μέσο για να συγκεντρώσουν οι ενδιαφερόμενοι τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη του σχετικού αιτήματος αποζημίωσης. Πράγματι, ελλείψει εναλλακτικής λύσεως προς εξασφάλιση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, η άρνηση προσβάσεως στα έγγραφα του οικείου φακέλου καθιστά κενό περιεχομένου το δικαίωμα σε αποζημίωση, το οποίο τα πρόσωπα αυτά αντλούν απευθείας από το δίκαιο της Ένωσης.

33 Όσον αφορά το δεύτερο ενδεχόμενο, ενός κανόνα ο οποίος θα επέτασσε την κοινοποίηση οποιοδήποτε εγγράφου διαδικασίας επί υποθέσεως ανταγωνισμού στον αιτούντα, για τον λόγο και μόνον ότι ο τελευταίος προτίθεται να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης, υπογραμμίζεται κατ' αρχάς ότι παρόμοιος κανόνας περί γενικευμένης προσβάσεως δεν θα ήταν πραγματικά αναγκαίος προς διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματος του προσώπου αυτού σε αποζημίωση, καθόσον η σχετική αγωγή αποζημιώσεων θα μπορούσε, κατά πάσα πιθανότητα, να στηριχθεί κάλλιστα σε ορισμένα μόνον από τα στοιχεία που περιέχει ο φάκελος της ως άνω διαδικασίας. Επιπλέον, ο κανόνας αυτός θα μπορούσε να θίξει άλλα δικαιώματα τα οποία παρέχει το δίκαιο της Ένωσης είτε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, όπως το δικαίωμα προστασίας του επαγγελματικού και του επιχειρηματικού απορρήτου, είτε στους ενδιαφερόμενους ιδιώτες, όπως το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων. Τέλος, η γενικευμένη πρόσβαση θα ήταν εξίσου πιθανό να θίξει και το δημόσιο συμφέρον για αποτελεσματική πολιτική καταστολής των παραβιάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού, καθόσον θα αποθάρρυνε τα εμπλεκόμενα σε παραβάσεις των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ πρόσωπα να συνεργαστούν με τις αρχές ανταγωνισμού (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 27).

34 Επομένως, όπως έχει ήδη διευκρινίσει το Δικαστήριο, η στάθμιση των συμφερόντων που δικαιολογούν τη δημοσιοποίηση και την προστασία των πληροφοριών γίνεται από τα εθνικά δικαστήρια αναγκαστικά κατά περίπτωση, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου και λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων στοιχείων της κάθε υποθέσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 31).

35 Μολονότι αληθεύει, όπως ορθώς επισημαίνει η Αυστριακή Κυβέρνηση, ότι το εθνικό δίκαιο συνιστά το πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να πραγματοποιείται η ως άνω στάθμιση, εντούτοις το δίκαιο αυτό δεν επιτρέπεται να διαμορφώνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείει κάθε δυνατότητα των εθνικών δικαστηρίων να προχωρούν σε κατά περίπτωση στάθμιση.

36 Εν προκειμένω, τόσο από τη διάταξη περί παραπομπής όσο και από το σύνολο των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

προκύπτει ότι, κατά το άρθρο 39, παράγραφος 2, του KartG, η πρόσβαση στη δικογραφία του αρμόδιου για υποθέσεις συμπράξεων δικαστηρίου επιτρέπεται μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ουδείς από τους διαδίκους της οικείας δίκης αντιτίθεται σε αυτήν.

37 Ούτως εχόντων των πραγμάτων, τα εθνικά δικαστήρια που καλούνται να αποφανθούν επί αιτήματος προσβάσεως στη δικογραφία στερούνται οποιασδήποτε δυνατότητας να σταθμίσουν τα συμφέροντα τα οποία προστατεύονται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, τα δικαστήρια αυτά, τα οποία εξουσιοδοτούνται απλώς να ζητήσουν και να λάβουν τη συναίνεση ή να σημειώσουν την άρνηση των διαδίκων ως προς τη δημοσιοποίηση στοιχείων της δικογραφίας, αδυνατούν, σε περίπτωση που έστω και ένας μόνον από τους διαδίκους δεν συναινέσει, να παρέμβουν προς διασφάλιση της προστασίας κάποιου υπέρτερου συμφέροντος είτε δημόσιας είτε ιδιωτικής φύσεως, όπως παραδείγματος χάρη για να επιτρέψουν την κοινοποίηση των εγγράφων που ζητήθηκαν.

38 Εξάλλου, από τη διάταξη περί παραπομπής συνάγεται επίσης ότι οι διάδικοι της δίκης ενώπιον του αρμόδιου για υποθέσεις συμπράξεων δικαστηρίου μπορούν να αρνηθούν να συναινέσουν, χωρίς υποχρέωση να δικαιολογήσουν με οποιονδήποτε τρόπο την άρνησή τους. Το γεγονός ότι έχουν αυτή την ευχέρεια σημαίνει ότι δεν αποκλείεται, στην πράξη, ο κίνδυνος συστηματικής απορρίψεως όλων των αιτημάτων προσβάσεως, ιδίως όταν το εν λόγω αίτημα αφορά έγγραφα των οποίων η δημοσιοποίηση αντιβαίνει στα συμφέροντα των διαδίκων, όπως είναι τα έγγραφα που θα μπορούσαν να περιέχουν αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη ενδεχόμενης αγωγής αποζημιώσεως και ο αιτών δεν δύναται να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτά με άλλα μέσα.

39 Επομένως, εφόσον ο επίμαχος στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνας του εθνικού δικαίου παρέχει σε διαδίκους οι οποίοι έχουν παραβεί το άρθρο 101 ΣΛΕΕ τη δυνατότητα να παρακωλύσουν την πρόσβαση προσώπων που έχουν ενδεχομένως θίγει από την παράβαση της εν λόγω διατάξεως στα οικεία έγγραφα, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η πρόσβαση αυτή συνιστά το μοναδικό μέσο για να αποκτήσουν οι ζημιωθέντες τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη της αγωγής τους αποζημιώσεως, ο κανόνας αυτός μπορεί να καταστήσει υπερβολικά δυσχερή την άσκηση του δικαιώματος σε αποζημίωση, το οποίο αντλούν τα ως άνω πρόσωπα από το δίκαιο της Ένωσης.

40 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα της Αυστριακής Κυβερνήσεως ότι ένας τέτοιος κανόνας είναι αναγκαίος, ιδίως όσον αφορά τα έγγραφα του φακέλου της διαδικασίας τα οποία έχουν παρασχεθεί από τους διαδίκους στο πλαίσιο της εφαρμογής προγράμματος επιείκειας, προς διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του εν λόγω προγράμματος και, ως εκ τούτου, της αποτελεσματικής εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

41 Ασφαλώς, όπως τονίστηκε και στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως, τα κράτη μέλη οφείλουν να ρυθμίζουν τα ζητήματα της προσβάσεως στον φάκελο των διαδικασιών κατά τέτοιον τρόπον ώστε να μη θίγεται το δημόσιο συμφέρον, ιδίως για αποτελεσματική πολιτική στον τομέα της καταστολής των παραβιάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού.

42 Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει συναφώς ότι τα προγράμματα επιείκειας αποτελούν χρήσιμα μέσα για την αποκάλυψη και πάταξη των παραβάσεων των κανόνων περί ανταγωνισμού και εξυπηρετούν, με τον

τρόπο αυτό, τον σκοπό της εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ στην πράξη, καθώς και ότι η αποτελεσματικότητα των εν λόγω προγραμμάτων είναι πιθανό να θιγεί από την κοινοποίηση εγγράφων σχετικών με ορισμένη διαδικασία επιείκειας σε πρόσωπα που προτίθενται να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως. Πράγματι, μπορεί ευλόγως να συναχθεί ότι τα πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού, ενόψει του ενδεχομένου μιας τέτοιας κοινοποίησης, θα αποθαρρύνονταν να χρησιμοποιήσουν τη δυνατότητα που τους παρέχουν τα προγράμματα επιείκειας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψεις 25 έως 27).

43 Επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι ναι μεν τέτοιοι λόγοι μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα που περιέχονται στον φάκελο εθνικής διαδικασίας επί υποθέσεως ανταγωνισμού, πλην όμως τούτο δεν σημαίνει ότι μπορεί η πρόσβαση αυτή να απαγορεύεται συστηματικά, δεδομένου ότι κάθε αίτημα προσβάσεως στα οικεία έγγραφα πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων της συγκεκριμένης υποθέσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση Pfleiderer, σκέψη 31).

44 Στο πλαίσιο της ως άνω εκτιμήσεως, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να αξιολογούν, αφενός, το συμφέρον του αιτούντος να του επιτραπεί η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά με σκοπό την προετοιμασία της αγωγής αποζημιώσεως την οποία προτίθεται να ασκήσει, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των άλλων εναλλακτικών που έχει ενδεχομένως στη διάθεσή του.

45 Αφετέρου, τα εν λόγω δικαστήρια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις πραγματικά επιζήμιες συνέπειες που μπορεί να έχει η παροχή της προσβάσεως αυτής επί του δημόσιου συμφέροντος ή επί των θεμιτών συμφερόντων άλλων προσώπων.

46 Ειδικότερα όσον αφορά το δημόσιο συμφέρον για αποτελεσματικά προγράμματα επιείκειας, στο οποίο αναφέρεται εν προκειμένω η Αυστριακή Κυβέρνηση, επισημαίνεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που έχει η άσκηση αγωγών αποζημιώσεως ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων για τη διατήρηση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού εντός της Ένωσης (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Courage και Crehan, σκέψη 27), η απλή επίκληση ενός πιθανού κινδύνου να θίξει η παροχή προσβάσεως σε αποδεικτικά στοιχεία, που περιλαμβάνονται στον φάκελο διαδικασίας επί υποθέσεως ανταγωνισμού και είναι αναγκαία προς στήριξη των ως άνω αγωγών, την αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος επιείκειας στο πλαίσιο του οποίου τα σχετικά έγγραφα διαβιβάστηκαν στην αρμόδια αρχή ανταγωνισμού δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την άρνηση προσβάσεως στα εν λόγω στοιχεία.

47 Αντιθέτως, εφόσον υπάρχει το ενδεχόμενο μια τέτοια άρνηση να παρακωλύσει την άσκηση αγωγών αυτού του είδους, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατό στις οικείες επιχειρήσεις, οι οποίες ενδέχεται να έχουν ήδη τύχει, τουλάχιστον, μερικής ασυλίας όσον αφορά τις χρηματικές κυρώσεις, να απαλλαγούν και από την υποχρέωση αποκαταστάσεως των ζημιών τις οποίες προκάλεσε η παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, και μάλιστα εις βάρος των ζημιωθέντων, πρέπει οπωσδήποτε κάθε τέτοια άρνηση να στηρίζεται σε επιτακτικούς λόγους που να συνδέονται με την προστασία του σχετικού συμφέροντος και να συντρέχουν ως προς καθένα από τα έγγραφα στα οποία δεν επιτρέπεται η πρόσβαση.

48 Πράγματι, η μη δημοσιοποίηση εγγράφου δικαιολογείται μόνον εφόσον υφίσταται κίνδυνος το εν λόγω έγγραφο να θίγει συγκεκριμένα το δημόσιο συμφέρον για αποτελεσματικά προγράμματα επιείκειας.

49 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, και πιο συγκεκριμένα στην αρχή της αποτελεσματικότητας, διάταξη του εσωτερικού δικαίου κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι, για να επιτραπεί η πρόσβαση σε έγγραφα του φακέλου μιας εθνικής διαδικασίας σχετικής με την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, περιλαμβανομένων των εγγράφων που έχουν παρασχεθεί στο πλαίσιο προγράμματος επιείκειας, σε τρίτους οι οποίοι δεν ήταν διάδικοι της εν λόγω διαδικασίας και προτίθενται να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως κατά των μετεχόντων σε μια σύμπραξη, πρέπει να συναινέσουν οπωσδήποτε όλοι οι διάδικοι της ως άνω διαδικασίας, χωρίς να αναγνωρίζεται στον εθνικό δικαστή οποιαδήποτε δυνατότητα να σταθμίσει τα συμφέροντα που διακυβεύονται.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

50 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, και πιο συγκεκριμένα στην αρχή της αποτελεσματικότητας, διάταξη του εσωτερικού δικαίου κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι, για να επιτραπεί η πρόσβαση σε έγγραφα του φακέλου μιας εθνικής διαδικασίας σχετικής με την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, περιλαμβανομένων των εγγράφων που έχουν παρασχεθεί στο πλαίσιο προγράμματος επιείκειας, σε τρίτους οι οποίοι δεν ήταν διάδικοι της εν λόγω διαδικασίας και προτίθενται να ασκήσουν αγωγή αποζημιώσεως κατά των μετεχόντων σε μια σύμπραξη, πρέπει να συναινέσουν οπωσδήποτε όλοι οι διάδικοι της ως άνω διαδικασίας, χωρίς να αναγνωρίζεται στον εθνικό δικαστή οποιαδήποτε δυνατότητα να σταθμίσει τα συμφέροντα που διακυβεύονται.

(υπογραφές)

---

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.